

N:o 31.

Herr A. Fredenberg: Om underdånig skrifvelse angående frivilliga skarpskytteföreningarnes organisation såsom skyttegillen m. m.

Som intresset för den ef allmänna opinionen förut så högt uppburna frivilliga skarpskytterörelsen synes vara i starkt aftagande, och den ena föreningen efter den andra upplöser sig och försvinner, så att skarpskyttarnes antal inom hela riket numera knappast utgör hälften mot hvad det för några år sedan var, torde det tillåtas mig, som i öfver 13 år varit och ännu är öfverbefälhafvare för den till numerärn starkaste skarpskytteförening inom Westmanland, och således under en längre tid haft tillfälle att närmare lära mig känna denna rörelses såväl fel som förtjenster, att angifva de orsaker som, enligt mitt förmenande, föranledt det nuvarande upplösningstillståndet, samt framhålla de skäl, som ännu tala för att skarpskytteföreningarne, genom en mera ändamålsenligt ordnad verksamhet, fortfarande förtjena att af statsmakterna med välvilja omfattas. Efter ett långvarigt fredslugn i Europa, då man drömde om evig fred och ansåg att en stigande civilisation skulle göra alla krig nästan omöjliga, uppstodo helt plötsligt de krigiska förvecklingarne i Danmark åren 1848—49, och då derefter snart följde det blodiga s. k. Krimkriget, som genom engelsmännens och fransmännens operationer i Östersjön äfven närmade sig våra kuster, så vaknade hos vårt folk tanken på otillräckligheten af våra försvarskrafter för att i farans stund kunna värna fosterlandet, och denna tanke gaf, som jag tror, första impulsen till den frivilliga skarpskytterörelsen.

Vacker och behjertansvärd, som denna rörelse till sitt syftemål är, fick den likväl från första början en missriktning i den af allmänheten och äfven af skarpskytteföreningarne sjelfva länge hysta föreställningen, att de, såväl i afseende på befäl som trupp, skulle kunna åstadkomma en för landets försvar fullt betryggande militärisk organisation, och följderna af dessa stora anspråk blef också den, att då

arbetet för den militära utbildningen blef allt för drygt, emedan den korta öfnings-tiden icke ens möjliggjorde någon tillfredsställande rekrytbildning, så tröttnade, sedan den första hänförelsen lagt sig, allt flere och flere af föreningens medlemmar, derföre att de *insågo* gagnlösheten af sina ansträngningar, och *förbisågo*, hvilket namnet "skarpskytt" annars så klart och tydligt anger, att skjutöfningar bort utgöra deras hufvudsakliga, för att icke säga enda, militära verksamhet. Som målskjutningsöfningar äro en lifvande och nyttig sysselsättning för landets vapenföra befolkning på söndagseftermiddagarna under våren och sommaren, och hågen för denna manliga och vackra idrott med mycken förkärlek ännu fortlevver, som jag tror, hos de flesta skarpskytteföreningar, hvarpå som exempel kan nämnas, att inom Sala skarpskytteförening, 429 man stark, mer än hälften flitigt öfva sig i målskjutning, samt att dervid årligen förbrukas omkring 15,000 skarpa patroner, så är jag öfvertygad om, att, i fall skarpskytteföreningarna finge ordna sig som skyttegillen, med hufvudsaklig uppgift att bibringa sina medlemmar skjutfärdighet, skulle skarpskytterörelsen förnygrad lefva upp igen och hedrande fylla sin vackra bestämmelse, som, enligt mitt förmenande, varit, att hålla vid lif den under en lång freds välsignelser lätt inslumrande känslan för den stora medborgliga pligten att personligen värna fosterlandet, och derigenom äfven förbereda det allmänna tänkesättet på en längre utsträckt och mera effektiv värnpligt, samt att genom målskjutningsöfningar, hädanefter som hitintills, bidra till höjandet af skjutfärdigheten inom landet.

Det är visserligen möjligt, att inom de större städerna, der såväl samling till exercis utan någon synnerlig svårighet åstadkommes, som äfven befäls- och rekrytskolor om vinteraftnarne lätt kunna anordnas, skarpskyttekårens äro i tillfälle att vinna fullständigare militärisk utbildning, ehuru öfnings-tiden äfven der är allt för kort för uppnåendet af något tillfredsställande resultat, men säkert är att på landsbygden, der till följd af de lokala hindren dessa gynsamma omständigheter icke förefinnas, det helt enkelt icke låter sig göra att sysselsätta skarpskyttarne med rekrytundervisningens alla delar, utan att på samma gång förfela det vackra ändamål, som genom skarpskytterörelsen visat sig kunna ernås, nemligen ökad skjutfärdighet hos landets vapenföra befolkning.

Då exercis i slutet och spridd ordning samt bevakningstjänst kräfva större samlad trupp och längre oafbruten tidsföljd för att med framgång kunna öfvas, lämpar sig målskjutningen deremot särdeles väl för den kortare och ofta afbrutna öfnings-tid, som skarpskyttar äro i tillfälle att egna åt militärisk sysselsättning, och då det derjemte inom hvarje skarpskytteförening på landet, vid hvarje större by nästan allmänt finnes en skottaffa och en skjutbana, dit både yngre husbönder och tjenare om söndagseftermiddagarna och äfven om qvällarne under våren och sommaren, då ej arbetstiden är allt för bråd, gerna samlas för att öfva sig i målskjutning, så torde här af visa sig, att skarpskytteföreningarna böra följa den

väg, som tid och håg tydligen angifva, och endast befitta sig om att förvärfa skjutfärdighet, som alltid blir till stort gagn och nytta för de värnpligtige så väl under som efter den obligatoriska öfningstiden. Det statsbidrag, som årligen lemnas skarpskytteföreningarne, beräknas vanligen efter medlemmarnes antal, sålunda: till arfvode åt instruktörer 1 krona 25 öre, till skarp ammunition 50 öre samt till skjutpremier 50 öre, eller in summa 2 kronor 25 öre för hvarje skarpskytt; men då, enligt mitt förslag, målskjutningen skulle blifva skyttegillenas egentliga militära verksamhet, så anser jag att statsunderstödet borde ungefär sålunda fördelas: till skarp ammunition 87½ öre, till skjutpremier 87½ öre samt till arfvode åt målskjutningsinstruktörer 50 öre, hvilket tillsammans äfven utgör 2 kronor 25 öre för hvarje medlem af skyttegillet. Öfvertygad, genom mångårig erfarenhet, att skarpskytterörelsen, jemte det goda och nyttiga den onekligen medfört, snart kommer att försvinna, om ej föreningarnes militära verksamhet ordnas så, som vårt folks håg och den korta öfningstiden tydligen anvisa, och då jag derjemte uttrycker en allmän önskan inom den skarpskytteförening, hvars öfverbefälhafvare jag är, vågar jag vördsamt anhålla, att Riksdagen *i sammanhang med beviljandet af det af Kongl. Maj:t till skarpskytteväsendets och skjutskicklighetens befrämjande äskade anslag af 50,000 kronor*, täcktes i underdånig skrifvelse hemställa:

att frivillig skarpskytteförening, som sådant önskar, får, under iakttagande för öfrigt af de vilkor, som Kongl. förordningen af den 8 Mars 1861 stadgar, organisera sig som skyttegille med hufvudsaklig uppgift att bibringa sina medlemmar skjutfärdighet; samt

att det årliga statsbidrag, som kommer att lemnas dessa skyttegillen, må utgå efter nu gällande beräkningsgrund samt så fördelas, att största delen användes till inköp af skarp ammunition och skjutpremier, hälften till hvardera, samt någon mindre del till aflöning åt instruktörer, som ordna och leda målskjutningsöfningarne.

Om remiss till Stats-Utskottet anhålles vördsamt.

Stockholm den 23 Januari 1878.

Alarik Fredenberg,

Ledamot af Riksdagens Andra Kammare
för Sala och Arboga.